

Utsikt över klinten vid Jydelejet.

Den 6–9 juni i år var det dags för den första i en förhoppningsvis lång serie av samordnade exkursioner med de botaniska föreningarna i Sverige, Norge och Danmark.

I år var det Dansk Botanisk Forening som stod värd och resan gick till ön Møn söder om Själland. Från Uppsala deltog Stina Weststrand som här berättar om några av resans många höjdpunkter.

Höjdpunkter från Møn

Text och bild: STINA WESTSTRAND

Mitt första besök i Danmark var när jag som tolvåring åkte över den då nyöppnade Öresundsbron och besökte Köpenhamn. Det jag framförallt minns från den resan är Tivoli och små röda *pölsor*. Så många växter tror jag inte att jag såg.

Därför var det med stor förväntan som jag återigen åkte över Öresundsbron för att den här gången ta mig till Møn, som enligt ryktet skulle bjuda på en enorm blomsterprakt under försommaren. Här följer några av mina höjdpunkter från den tre dagar långa exkursionen.

• VARMT MOTTAGANDE

Det var med ett hjärtligt välkomnande som vi introducerades till Dansk Botanisk Forening och Møn. Våra kunniga och inspirerande ledare Aase, Claus och Palle skapade en trivsamt stämning från första stund och att få en inledande presentation med diabilder var något som jag verkligen uppskattade. PowerPoint är helt klart överskattat!

• ORKIDÉER I MÄNGDER

Jag har aldrig sett så många blommande orkidéer som jag gjorde under de tre dagarna på kalkrika Møn. Den första exkursionslokalen Jydelejet bjöd med en gång på stornycklar *Orchis purpurea*, salepsrot *Anacamptis pyramidalis*, Sankt Pers nycklar *Orchis mascula*, stor skogslilja *Cephalanthera damasonium*, purpurknipprot *Epipactis atrorubens* och nästrot *Neottia nidus-avis*. Som om inte detta var nog såg vi senare storslagna fält med majnycklar *Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis* och grönvit nattviol *Platanthera chlorantha*. Men alla orkidéer var inte lika lätta att hitta. Det krävdes en stunds letande i tätt buskage innan vi fick kryssa vår röda skogslilja *Cephalanthera rubra*.

• JÄTTEFRÄKEN – MIN FAVORIT

Orkidéer i alla ära, men jag kan inte låta bli att tycka lite extra bra om sporspridda växter. Efter att ha klättrat ner några hundra trappsteg mot stranden vid Storeklint fick vi beskåda ett bestånd med jättefräken *Equisetum telmateia*. De är verkligen jättestora och nu har jag äntligen fått se alla fräkenväxter som finns med i ”Kroken”.

• PILGRIMSFALK OCH HAVSÖRN

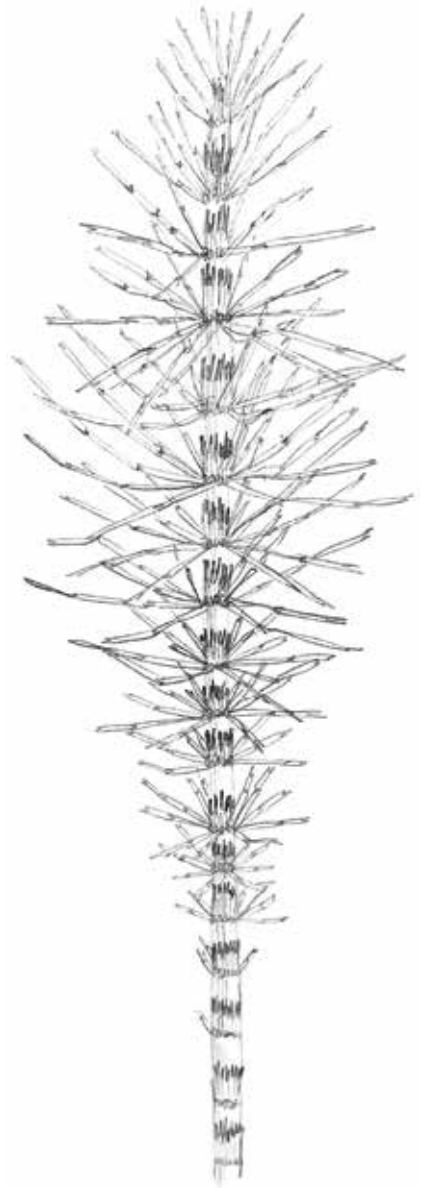
Även om vi under den största delen av tiden gick med nedåtriktade blickar så hade vi turen att ibland titta upp vid de rätta tillfällena. En pampig fågelupplevelse var när vi såg en pilgrimsfalk och en havsörn kretsa i luften, samtidigt!

• ABORREBJERG – MØNS RIKTIGA HÖJDPUNKT

En fin utsiktsplats var Aborrebjerg som med sina 143 meter över havet är Møns högsta punkt. Berget sägs också vara ett av Danmarks brantaste, men som tur var hade vi anledning att vila några gånger på vägen upp eftersom det var klätt med vackra växter, bland annat praktfulla gulresedor *Reseda lutea*.

• EN BACKE I ROSA OCH BLÅTT

När vi kom till gräsmarken vid Høvblege hade vi blivit lovade att få se esparsett *Onobrychis vicifolia*. Jag och några till hamnade lite efter resten av gruppen och vi tyckte att vi hittade ett fint exemplar av esparsett nära parkeringen och började glatt ta fram kamerorna. När vi sedan gick några meter till förstod vi snabbt varför ingen annan stannat vid parkeringen. Vi möttes av en enastående färgprakt. Esparsett och klipplin *Linum austriacum* stod om vartannat och bildade en av de vackraste backar jag sett.

Jättefräken *Equisetum telmateia* är Nordens största fräkenart och kan bli över en meter hög.

En kamera fångar stornycklar *Orchis purpurea*. – "Botanikerflocken" på väg upp mot Møns högsta punkt Aborrebjerg. – Esparsett *Onobrychis viciifolia* vid Høvblege. – I skogen på jakt efter röd skogslilja *Cephalanthera rubra*.

• FRUKOST I FÄLT

Vi var inkvarterade på Danhostel Møns Klint på den östra spetsen av ön, och varje dag dukades det upp ett stort och fint frukostbord från vilket vi kunde göra i ordning var sin *madpakke* för dagens *frukost* i fält. Eftersom jag tycker att frukosten är dagens bästa måltid gladde jag mig åt att vi fick frukost två gånger om dagen!

• 1700-TALSSLOTT OCH FOSSILJAKT

Våra guider var mångkunniga och utöver att ge oss en gedigen genomgång av Møns växter fick vi mycket berättat för oss om öns geologi och kulturarv. En eftermiddag spenderade vi i 1700-talsslottet Liselunds välbevarade trädgård där vi bland mycket annat imponerades av ett flertal stora äkta kastanjer *Castanea sativa*.

Klipplin *Linum austriacum* vid Høvblege.

Klipplin är en sydeuropeisk art som naturaliserats på ett fåtal platser i Danmark och Sydsverige, i regel på torra kalkrika gräsmarker.

Blommorna hos klipplin är av två olika typer, antingen med korta stift och långa ståndare (som blommorna på bilden) eller tvärtom. Fenomenet kallas heterostyli och är en anpassning som gynnar korspollination.

En annan dag letade vi fossil i kritklippan vid Storeklint. Det kändes som en triumf när jag till slut hittade bakkdelen av en belemnits skal, en bläckfisk som dog ut för cirka 65 miljoner år sedan.

- **VATTENBLINK OCH SYDLIG SORBUS**

Innan vi skildes åt den sista dagen hann vi med en tur till halvön Ulvshale. Efter att ha gått bland avenbok *Carpinus betulus* och buskstjärnblomma *Stellaria holostea* kom vi fram till ett litet stillastående vatten fyllt med blommande vattenblink *Hottonia palustris*. Det var näst intill magiskt att se alla dessa växter flyta omkring på det spegelblanka vattnet. Som avslutning fick vi också chansen att kryssa tyskoxel *Sorbus torminalis*, tarmvridrön på danska, som på Møn befinner sig i den allra nordligaste delen av sitt utbredningsområde. **SBT**

- Ett stort tack till Dansk Botanisk Forening för en fint ordnad resa och ett särskilt tack till våra skickliga exkursionledare: Aase Gøthgen, Claus Helweg Ovesen och Palle Gravesen. Jag kommer utan tvekan att åka över Öresundsbron igen!

Stina Weststrand är doktorand i växtsystematik vid Uppsala universitet. Hon arbetar med fylogeni och biogeografi hos mosslumnerfamiljen, Selaginellaceae.

Adress: Flogstavägen 25 D,
752 73 Uppsala
E-post: stina.weststrand@ebc.uu.se

